

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

XXIX. De infallibilitate summi Pontificis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

valore electionis per acceptationem communem, quantumvis postea reclamant aliqui, illam semel factam & acceptatam revocare omnes etiam Electores simul non possunt. Atque ita accidit Electio Urbani VI. cujus juridicam electionem nec numerus illorum Cardinalium nim. 12. Gallorum iusto minor: nec tarda nimiseorundem reclamatio invalidare potuit; qui proinde verus absque ullo dubio fuit Pontifex (quem idcirco S. Catharina Senensis magnopere propugnavit) omnesque ejus Successores semper habiti fuerunt ut omnino legitimi à majore & saniore Ecclesie parte usque ad tempora Gregorij XII. Benedicti XIII. & Joannis XXIII. qui omnes tres se dicebant Papas, suosque singuli habebant adherentes; unde tunc apud prudentes etiam iudicioque sanos aliqua fuit enata dubitatio, maxime inter Gregorium XII. & Joannem XXIII. (Benedicto enim nullum probabile jus patrociniabatur) quis illorum alteri praeferret, ambo enim diversis vicibus à majore Cardinalium parte electi fuerunt schismatis tollendi causa; unde uterque in Papatum praeferre jus posse videbatur.

XLIII. In hoc casu & tristissimo Ecclesie statu sentiendum, non fuisse de fide, quis illorum verus ac legitimus esset Papa. Ita post alios expressè Arriaga Tom. 5. D. 7. sect. 8. num. 54. Nam ut electio Papae de fide sit, & talis habeatur, non sufficit, eam proponi & acceptari ab Ecclesia quomodocunque, sed debet proponi & acceptari absque contradictione probabili, hoc est, notabili virorum prudentum, ac fundamentis apparentibus nixa; alioquin licitum est, cuilibet suspendere assensum, usque dum melius constet, quis verum jus ad Papatum habeat; quod si pauci solum electioni se opponant, qui male contenti esse possunt, electionem non infringunt, nec hujus certitudinem tollunt. Atqui tempore Gregorij XII. & Joannis XXIII. talis probabilis contradictio extitit, cum ex utriusque parte starent multi viri prudentes apparentibus fundamentis nixi, & Res Christiana distraheretur, ut historici testantur. Ergo neutrius electio fuit tunc de fide, nec ut talis est habita. Confirmatur. Ex communi omnium Doctorum sententia. Dubius Papa reverà in facie Ecclesie non est verus Papa, utpote cui Ecclesia obedire non tenetur, sed jure ad novam electionem procedi potest. Cum ergo praedicti Pontifices fuerint dubij Pontifices, atque idcirco Ecclesia in Concilio Constantiensi ad novam electionem processerit, ut apud omnes constat, non potuit esse de fide, vel Gregorium, vel Joannem esse tunc verum Papam. Ex quo tamen non inferitur, perinde tunc fuisse, ac si omnes Papae non-vero adhaesissent. Nam licet multi adhaeserint ei, qui reversa non fuit Papa, non tamen tota Ecclesia fuit decepta, sed solummodo pars; illi etiam, qui invincibiliter falluntur, sublato dein Schismate vero Pontifici uniti confirmationem earum gratiarum, quae ab apparente acceperant, de novo petunt & accipiunt, ac proinde periculum irreparabilis damni & falsorum dogmatum hocipso cessat. Hinc Martinus V. in Concilio Constantiensi legitime tandem ac sine contradictione electus sublato profus schismate ex ijs, quae sub Schismate facta fuerunt, quaedam revalidavit, quaedam invalidavit, prout ad bonum Ecclesie & tollendam in ea omnem dubitandi rationem expedire videbatur.

XLIV. Resp. 3. argumentum Gerhardi potius rifum, quam responsum mereri. Nà 1. falsum est, eum non esse in Ecclesia; de quo rationabiliter dubitari potest, num sit in Ecclesia; quia solus fidei defectus, non aliorum dubitatio excludit ex Ecclesia. 2. falsum est, de quolibet Papa rationabiliter dubitari posse, an sit in Ecclesia; quia haec est mera haereticorum Calumnia. 3. falsum est, illum non esse legitimum Papam, de quo rationabiliter dubitari potest, an sit in Ecclesia; quia aliorum sola dubitatio non extrudit Papam ex possessione legitimi sui Pontificatus. 4. falsum est, ullum Papam reipsa fuisse haereticum; quia hoc non probatur, sed mere supponitur à Sectarijs. 5. falsum est, cap. cum aliquis cit. dicere, eum non esse in Ecclesia, aut de illo certo (moraliter) sciri non posse, quod sit in Ecclesia, de cujus interiore sanctitate non constat; quia moralis certitudo de aliquo haberi potest, quod habeat fidem, non autem, quod habeat gratiam. 6. falsum est, Papam haereticum (dando, non concedendo hunc casum) non posse esse Caput Ecclesie; quia ut aliquis sit praecise Caput (metaphorice sumptum) Ecclesie, non necessario requiritur Fides, ut patet in Christo, qui fuit Caput Ecclesie, & tamen non habuit fidem. Ecce unicuique argumentum haeretici Magistri tot scatenens fallitibus!

XLV. Ut igitur toti huic sanè difficili materiae de successoribus D. Petri finem imponamus, concludimus hoc argumento. Quicumque propter gregem unum visibilem perpetuo conservandum ac gubernandum sapienter instituit unum Pastorem visibilem, etiam instituit Pastorem perpetuum. Atqui Christus Matth. 16. Luc. 12. Joan. 21. propter Ovile suum visibile usque ad consummationem saeculi conservandum ac gubernandum instituit Pastorem unum visibilem ordinarium. Ergo instituit ipsdem verbis Christus Pastorem perpetuum. Sed non est perpetuus in persona Petri. Ergo in ejus Successoribus. Ergo, cum heterodoxi nullum alium omnibus retro annis poterint ostendere, quam Romanum Pontificem suo quemvis tempore, ipsdem fateri coguntur, quod Christus sicuti universae Ecclesiae lux hunc Innocentium XI. pro hoc praesenti: ita ex caeteris omnibus pro suo etiam quemlibet alio tempore Pontificem summum constituerit. Hoc, inquam, argumento concludimus, & omnia, quae hactenus dicta fuere, confirmamus, quae in concussa stabunt, donec Adversarij fundamentum istud evertant, id quod nullo unquam tempore fiet. Simili modo concludendi utitur S. Justinus Martyr, quem allegant, & sequuntur DD. à Wahlenburch Tom. 2. fol. 7.

CONTROVERS. XXVIII.

DE INFALLIBILITATE
Summi Pontificis.

Ingens & singularis est haec Romani Pontificis prerogativa. Sed eadem non minus Ecclesiae Dei est necessaria & jucunda; quomodo enim absque illa infallibilitate roborabitur?

bitur? quomodo etiam ob eandem non minus lætabitur D. Petrus in suo Successore adhuc conspiciens viventem, & audiens eundem loquentem verba Spiritu sancto, atque indubitata veritate plenissima.

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

Summus Pontifex duobus modis docere ac doceri aliquid potest. 1. Ut Pontifex seu Persona publica. 2. Ut privata persona. Prior modo docere dicitur, quando aliquid docet, ut Rector supremus, ac Caput totius Ecclesiæ, adeoque ut publica persona, idque toti Ecclesiæ credendum vel servandum proponit, quod dum facit, dicunt Theologi, eum docere ex Cathedra. Posteriore modo docere dicitur, quando non docet, ut summus Rector, hoc est, ex officio & auctoritate Pontificia, sed præ se, ut Concionator, Doctor, Scholasticus, Commentator in Scripturam vel aliter. Papam ut publicam personam errare non posse in definiendis rebus fidei, certum est dogma Doctorum Catholicorum, ut infra videbimus. Eundem etiam, ut privata est persona, errare non posse, tenet Cardinal. Bellarminus Lib. 4. de Pontif. cap. 6. Suárez Disp. 7. Albertus Pighius, Tirinus in indice Controversiarum contr. 6. in fine, & nonnulli. Sed oppositum tenent Cajetan. opus. de Authorit. Papæ & Concil. à. c. 7. Canus Lib. 6. de Locis Theolog. cap. Ult. Turrianus Disput. 16. dub. 1. Bannez 22. quæst. 1. art. 10. Malderus ibid. dub. 7. & plerique alij.

II. *Doctrina prima.* Summus Pontifex, ut privata persona errare, & in hæresin etiam incidere potest. Ita planè communiot Theologorum Catholicorum apud Tannerum Tom. 3. Quæst. 4. num. 236. Probatur. 1. Quia nulla extat promissio, Papam ut privatam personam ab omni errore tuendi, quod enim Petro dictum est, Luc. 22. v. 32. *Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat Fides tua*, triplicem patitur limitationem. 1. ut tantum intelligatur de finali perseverantia in fide, cum Petrus prius defecerit. 2. videtur tantum privilegium personæ Petri concessit ad Successores non simpliciter extendendum. 3. Si ad Successores extendatur, intelligendum de illis, quatenus sunt Pontifices & publicæ personæ, non privætæ. Probatur. 2. auctoritate Summorum Pontificum, qui dixerunt, *Pontificem hæreticum esse deponendum*. Ergo suppositurunt, illum posse fieri hæreticum, & consequenter errare, ut tradit Bonifacius Martyr cap. si Papa. Dist. 40. Anacletus epist. 3. Innocentius III. in sermone 2. de consecratione Papæ. Concilium Constantiense Sess. 11. Idem supponunt D. Hieron. epist. ad Patriarcham, & alij Patres, idemq; fuse probat Bannez loc. cit. Certè Marcellinus Papa tormentorum horrore territus fidem negavit, & Idolis Sacrificavit; qui si etiam exterius tantum simulasset Idololatriam, mendacium tamen gravemq; errorem commisset. Probatur 3. Non magis Pontifex confirmatur in fide, ut persona privata, quàm in spe & charitate. Ergo sicuti amittere potest spem & charitatem, ita potest ut privata persona amittere fidem.

III. Obijciunt Adversarij 1. Pontifex, quæ publica persona, semper verum docet, ut statim dicitur. Ergo etiam ut privata semper rectè sentit. Prob. consequentia; quia sine violentia fieri non potest, ut quis aliter sentiat, aliter loquatur; hæc enim violentia non est consentanea, suavissimæ Dei Providentiæ. Respon. imprimis Papam non omnia docere, quæ in animo sentit, adeoque non probari inde omnimodam infallibilitatem etiam in cogitationibus vel in privatis sermonibus aut loquelis. Deinde negamus consequentiam, & ejus probationis assumptum; quia non repugnat divinæ suavitati homines refractarios ad officium compellere juxta illud Luc. 14. v. 23. *compelle intrare*.

IV. Instant. Si DEUS cogeret Papam clam hæreticum ad docendam veritatem contra suam mentem, tunc cogeret illum mentiri, consequens est blasphemum. Ergo & Antec. Mai. patet ex definitione mendacij, quod est contra mentem loqui. Min. probatur; quia mendacium est intrinsecè malum, ut docet ex communi aliorum Theologorum Cardinal. Lug. D. 4. de fid. Sess. 4. Si ergo DEUS cogeret ad mentiendum, cogeret ad peccandum, quod repugnat ejus sanctitati. Respon. negando sequelam Mai. DEUM scilicet cogere talem Pontificem clam hæreticum mentiri; quamvis enim iste loqueretur contra privatam mentem, non tamen mentiretur; quia in tali casu non loqueretur ex mente suâ, sed Spiritus Sancti; sicuti is, qui in comœdia personam alicujus idololatræ sustinet & idola veneratur, non mentitur, licet aliter sentiat, siquidem tunc non loquitur ex sua, sed aliena persona. Adhæc in tali casu DEUS non impelleret Papam ad loquendum contra suam privatam intentionem; sed potius ut eodem modo sentiat ac loquatur; quod si in uno obediat, non in altero, & sic mentiat, ipsius culpa erit, non impulsus divini.

V. Obijciunt 2. Non est quisquam hætenus repertus Pontificum, de quo manifestè constaret, quod in hæresin ipse fuerit lapsus. Ergo piè ac probabiliter credi potest, non posse Romanum Pontificem etiam ut privatam personam fieri absolute hæreticum. Confirmatur auctoritate Theodoret in epistola ad Renarum presbyterum Romanum, ubi ait, *Sanctam istam sedem tenere gubernacula regendarum cunctis orbis Ecclesiarum, tum propter alia, tum quia semper hæretici sævoris experti manserunt, nec ullus unquam, qui contrarium sentiret, in ea sedet*. Respon. Antecedens esse valde dubium. Nam Ferdin. de Castro-Palao Tom. 1. Traç. 4. D. 1. pun. 5. §. 2. num. 7. & alij Authores nostræ sententiæ enumerant plures ex Pontificibus in hæresin lapsos. De Victore tradit Eusebius Lib. 5. hist. Eccles. cap. penult. De Marcellino thus Idolis offeferente supra diximus. De Liberio id affirmat Hieronymus in Chronicis. De Anastasio refert Gratianus cap. Anastasius 19. distinctæ. De Honorio denique constat ex epist. Adriani relata in VIII. Synodo. Act. 7. Et ex epist. Agathonis relata in VI. Synodo Act. 4. Verùm quidquid sit de facto, utrum hi vel illi Pontifices in formalem hæresin inciderint, quod quidem nunquam evenisse fuse ostendere laborant Cardinalis Bellarminus loc. cit. à cap. 8. usque ad 14. Franc. Sylvius in Controvers. Fidei Lib. 4. Quæst. 2. art. 12. M. Gravina Tom. 4. Controv. P. 2. art. 5. & nonnulli alij. eò quod manifestè non constet, ullum hætenus Pontificem

tificem in hæresin incidisse; inde non sequitur, nec ullum labi in hæresin potuisse, quod unice asserimus; aliàs certè Concilia illa Generalia accusationem de hæresi omnino explosissent, utpote à Pontifice prorsus alienam; unde nec Theodoretus nobis adversatur, qui de eo solum loquitur, quod de facto contigit, & forsàn nec de persona priuata Pontificis, sed de publica, quæ sedere in Sede Sancta dicitur.

VI. Cæterùm ipsimet etiam Adversarij non omnimodè volunt, Papam ut privatam personam esse infallibilem. Nam Bellarminus limitat ajens errare, & pertinacem esse non posse circa ea, quæ sunt semel definita ab Ecclesia tanquam de fide: at verò bene posse errare pertinaciter circa ea, quæ nondum sunt definita, & sic hallucinatum esse Joannem XXII. putando animas justorum non visuras DEUM ante ultimum judicij diem. M. Gravina & alij distinguunt, & ajunt, personam privatam Pontificis labi in errore posse, si physicè spectetur: non autem si moraliter consideretur suavi DEI providentiâ suffulta.

VII. *Doctrina secunda.* Summus Pontifex, ut persona publica ex cathedra aliquid definiens, totiquè Ecclesiæ id proponens tanquam fide divinâ credendum, errare non potest. Ita cum S. Thoma 2. 2. q. 1. art. 10. & q. 11. art. 2. cæteri Theologi ita communiter, ut Bellarminus Lib. 4. de Pontif. cap. 3. censet contrarium hæresi proximum, & M. Dominicus Bannez asserat, id tanquam Apostolicam traditionem tenendum; P. Arriaga verò de Fide D. 9. num. 17. absolute vocat veritatem Catholicam, ac divinâ fide tenendam, id quod etiam alij jure meritissimo faciunt. Probat 1. ex verbis Christi ad Petrum Luc. 22. v. 32. *Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat Fides tua, & tu aliquando conversus confirma Fratres tuos;* quibus verbis duo privilegia data sunt Petro, & Successoribus propter orationem Christi; primum, ut non deficiat fides Petri; alterum, ut confirmet Fratres in fide; quæ duo præstare planè non posset Petrus vel ejus Successores, si errare in definiendo possent; quia tunc deficeret fides Petri in Ecclesia, nec posset fratres in fide confirmare, ut latè prosequuntur citati Authores, & in hunc sensum verba illa Scripturæ explicant Sancti Patres apud Bellarminum loc. cit. Atque hinc Concilia Generalia Romano Pontifici sua semper decreta subjecerunt, uti de Florentino testatur, & ejus verba refert Tanner de fide D. 1. §. 4. num. 251. non utique propter autoritatem ejus humanam, quæ absque dubio major erat in tot Episcopis congregatis. Ergo propter sublimiorem & divinam. In Concilio etiam Lateranensi sub Leone X. damnatur articulus 24. Lutheri, in quo dixerat, *non esse peccatum, neq; hæresin, sentire contrarium ejus, quod Papa vel major pars Ecclesiæ sentit, aut tanquam de fide credendum definit.*

VIII Probat 3. Si Pontifex definiens ex Cathedra docere posset falsum aliquod dogma, tum posset in hoc decipere Ecclesiam; quippe hæc tenetur audire suum Rectorem ac Doctorem vi officij sui procedentem juxta illud ad Heb. 13. v. 17. *obedite Præpositis vestris, & subjacete illis.* Atqui Ecclesia non potest decipi circa veritatem rerum fidei, cum sit *columna veritatis*; Tim. 3. v. 15. Probat 4. Si Pontifex, ut Rector Ecclesiæ, doceret falsam fidem, tunc ut Rector summus non foret

Petra firma, supra quam est Ecclesia ædificata; firma quippe dici nequit, quæ vento doctrinæ etiam falsæ circumfertur, cum hæc circumlatio inconstantiam indicet.

IX. Confirmatur utraque ista probatio. Ecclesia est firmum ædificium, utpote contra quam non sint prævalituræ portæ inferi Matth. 16. v. 18. Ergo à fundamento, quod est Pontifex, non poterit quoad Fidei dogmata decipi; aut certè non erit firmum ædificium, cum stabilitas ejus ædificij etiam à fide vera dependeat; non enim fundamentum à domo, sed domus à fundamento accipit firmitatem, & hoc modo locum illum Matthæi exposuerunt omnes Patres, atque hinc deduxerunt, Petrû, & consequenter alios Pontifices non posse errare. In memoriam redeant verba Theodreti supra §. VI. adducta, ubi videtur sic argumenari. Sedes illa suprema, quæ tenet gubernacula regendarum cuncti Orbis Ecclesiarum, semper hæretici fætoris expers fuit, atque esse debuit, ne univ. versus Orbis in errorem induceretur, & portæ inferi contra eam prævalerent Matthæi cit. Ergo is, qui ejus Sedes est quasi Os & Lingua, & à quo illa suam infallibilis veritatis prærogativam nanciscitur, erroris quoque in Essatis suis & Fidei Decretis expers est, atque esse debet ad ea, quæ diximus, mala præcavenda. Atqui talis est solus Romanus Pontifex per legitimam electionem super Sedem illam supremam collocatus. Ergo infallibilis est in rebus Fidei Catholicæ decernendis.

X. Probat 5. doctrina nostra. Pontifex habet assistentiam Spiritus S. ne erret prædicto modo; & hoc est necessarium propter infallibilitatem Ecclesiæ in credendo, si enim is prædicto modo posset errare, tota Ecclesia in errorem fidei induceretur, cum suo Rectori quæ tali credere teneatur, ut recens diximus. Confirmatur 1. Autoritate Patrum, quorum plura testimonia videri possunt apud Becanum Lib. 9. de Republ. Ecclesiast. cap. 4. v. 24. Sufficiat nobis unus & alter ex illis. S. Hieronymus epist. ad Demetriadem sic habet: *illud te pio charitatis affectu promovendam puto, ut S. Innocentij, qui Apostolica Sedis, & Anastasij Romani Pontificis Successor & Filius est, teneas fidem, nec peregrinam, quantumvis tibi prudens & callida videatur, recipias.* Maximianus Patriarcha Constantinopolitanus in epist. ad Orientales sic scribit: *Omnes fines terra, qui Dominum sincere receperunt, & ubique terrarum Catholici veram fidem consistentes in potestatem Romanorum Pontificum tanquam in Solem respiciunt; & ex ipso lumen Catholica & Apostolica Fidei recipiunt.* Confirmatur 2. ex suavi DEI Providentiâ, ad quam pertinet, unamquamque creaturam gubernare juxta modum naturæ illius, specialiter autem hominem. Quemadmodum ergo Deus non confert gratiam invisibilem homini, nisi per Sacramenta sensibilia infallibiliter (nisi aliquod ipsis obstaculum ponatur) operantia, ut cum S. Thoma docent Theologi in 3. Patre, ita congruum est, ut homo non perveniat ad fidem invisibilem regulariter & de lege ordinaria, nisi per regulam vivam, visibilem & infallibilem. Confirmatur 3. experientiâ. Quia tot sæculis nullus Pontifex in publica fidei ac morum doctrina unquam erravit, ut constat ex historijs, & infra magis constabit, ubi errores hæreticorum objectos diluimus. Ut vis & universalitas hujus allatæ doctrinæ nostræ distinctius & clarius appareat, singul-

singillatim quædam ex ea statuenda & firmanda sunt, in quibus nonnulli oppositum tenere fuerunt ausi, vel in id propendere visi.

XI. *Doctrina tertia.* Summus Pontifex in Cathedra aliquid fide divinâ tenendum decernens errare non potest, etiam si id seorsim & extra Concilium Generale faciat. Ita communis Catholicorum Doctorum, cujus tamen oppositum quidam Veteres Theologi tenuerunt, & hodie absolute rueri volunt Jansenistæ aliqui Afferentes, Pontificem extra Concilium non posse determinare aliquid circa fidem, ut sic eludant Innocentij X. Bullam, in qua Romæ pridie calendæ Junij 1653. contra Cornelium Jansenium Episcopum Ipresensem quinque propositiones damnavit tanquam hæreticas, de quibus singulis nos suo loco. Videri interea possunt apud DD. à Walenburch Tom. 2. fol. 163. Probatum Catholica nostra doctrina Tum ex dictis universim pro doctrina priorè. Tum quia Concilia Provincialia eo ipso quod à Papa approbantur, censentur esse infallibilis veritatis, ut ostenditur ex Milevirano, Arausicano & alijs. Ergo etiam sine Concilio Generali erit infallibilis. Tum quia si in Ecclesia talis est infallibilitas, qualem offendimus, eam in Capite esse oportet, quod est Summus Pontifex. Nam cum frequentes oriuntur difficultates circa fidem, non expedit, eas à sola Ecclesia simul congregata decidi posse; quippe ea convocatio tam frequens moraliter foret impossibilis. Ergo debuit esse una persona, quæ absque difficultate saltem per litteras conveniri possit, qualis est summus Pontifex, qui alioquin supremam in totam Ecclesiam habet jurisdictionem. Tum quia nunquam legimus, hanc potestatem datam esse Pontifici dependentem à Concilio: Sed potius è converso datam esse Concilio dependentem à Papa; unde auctoritate hujus habet infallibilitatem, & ante confirmationem illius eandem infallibilitatem non habet. Ergo Pontifex per se habet illam. Plura pro hac doctrina dicemus infra. Nec inferri inde licet, sic frustra fore Concilia Generalia; cum enim ad deservendum aliquid præcedere debeat inquisitio & consultatio, etsi hanc Pontifex extra Concilium nunquam sit omitturus, nihilominus ea optime fiet in Concilio Generali per diligentiam Patrum totius Ecclesiæ congregatorum, qui etiam, si fortassis dissentiant, melius sic uniuntur, & instruuntur, quid in suis singuli diocesibus fide divinâ credendum proponant. Sed quam censuram meretur sententia opposita? Malderus & Wiggers duo Lovanienses Doctores in 2.2. D. Thomæ q. 10. art. 1. eam solum censuerunt improbabilem. Stapletonus Controu. 3. q. 4. & alij erroneam. Bellarminus Lib. 4. de Pontifice cap. 3. Tanner & plures alij addunt, esse hæresin proximam. Verum juxta datam doctrinam ex communi Doctorum sensu est prorsus pro hæretica habenda. Pro quo sic argumentari possumus. Definitiones Conciliorum non sunt habendæ tanquam de fide, nisi prius confirmentur à Papa. Ergo si Papa potest errare in suis definitionibus, sequitur definitiones Conciliorum etiam confirmatorum non esse de fide. Consequens est hæreticum. Ergo & antecedens. Videri potest Diana P. 11. Tr. 2. de infallibilitate decret. Sum. Pontif. Ref. 4.

XII. *Doctrina quarta.* Pontifex, quæ talis, in generalibus morum præceptis aut decretis præter-

tim ad salutem necessarijs, quando toti Ecclesiæ aliquid proponitur, aut præscribitur, non potest errare quoad substantiam actûs, ita ut mala pro bonis probet ac præcipiat, & bona pro malis damnet ac prohibeat. Ita ex communi aliorum Theologorum Card. Bellarminus Lib. 4. de Rom. Pontif. cap. 5. & videtur Catholica hæc doctrina definita à Martino V. in Concilio Constantiensi Generali in Bulla, quæ incipit: *Inser cunctas pastoralis cura*, & habetur post ultimam Concilij Sessionem, ubi Papa tanquam hæreticos puniri vult, qui id, quod à Concilio in fauorem Fidei & animarum salutem fuit statutum, veluti contrarium fidei ac moribus bonis pertinaciter tenent. Probatum doctrina nostra. Tum quia Ecclesia sic erraret contra fidem, est quippe de fide, quod virtutes sint bonæ, & vitia mala. Si autem Pontifex quæ talis posset præcipere vitia tanquam bona, teneretur Ecclesia credere, vitia esse bona; obligatur quippe facere, quod Pontifex, ut summum Caput & Rector præcipit. Tum quia Ecclesia etiam à præceptis dicitur Sancta. Ergo sicut contra ejus infallibilitatem fieri non potest, ut Pontifex aliquid falsi definiat, ita etiam propter ejusdem Ecclesiæ sanctitatem fieri non poterit, ut ei mala tanquam bona consulantur, aut præcipiantur. Tum quia alias DEUS in necessarijs ad salutem desset suæ Ecclesiæ, quod est contra promissionem Christi Joan. 16. v. 13. *cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem*; quæ promissio ad minimum intelligenda est de veritate necessaria ad salutem. Diximus, quoad substantiam. Nam in modo obligationis, leges nimis multiplicando, vel nimis difficilia imperando Pontificem errare posse, tradit Suarez de Legib. Lib. 6. cap. 27. num. 7. & alij Doctores communiter. Atque ipsa praxis confirmat. Nam ideo non omnes Leges Pontificum ubique recipiuntur, vel receptæ per defectum rursus abolentur, tanquam humanæ infirmitati juxta præsentem statum & mores consideratæ nimis onerosæ.

XIII. *Doctrina quinta.* Summi Pontificis auctoritas est infallibilis in approbatione Religionum, hoc est, errare non potest, ut aliquod Institutum approbet tanquam Sanctum, pium, & Evangelicæ perfectioni consentaneum, quod malum in se sit quoad substantiam. Ita communis Catholicorum Doctorum, è quibus Diana Part. 11. in append. ad Tract. 2. de Infallibil. decret. Pontif. Ref. 14. doctrinam hæc absolute dicit esse de fide, & bene. Tum quia in Concil. Constantiensi Sess. 8. damnantur Wicleff & Huss, qui Instituta Religionum aiebant fuisse à diabolo introducta; hic autem error damnatur prædicto loco, quod multæ Religiones ab Apostolica Sede essent approbatæ tanquam conformes Evangelicæ perfectioni. Tum quia in Trident. Sess. 25. can. 16. ubi agitur de Religionibus, institutum istarum vocatur pium, quod etiam postea Sedes Apostolica approbavit. Tum quia approbatio Religionum est magna pars materiæ moralis. Ergo quoad hoc non potest Pontifex aliquid vitæ institutum tanquam pium & bonum Ecclesiæ proponere, quod in se malum sit, aut certe turpiter deciperetur. Diximus quoad substantiam. Nam in circumstantijs Pontificem errare posse; v. g. nimis multos ordines approbando; aut non debito tempore &c. Concedunt Suarez, Bannez, Tanner, alij, quia scilicet, talis error

potius factum, quam jus concernit. Quamvis nec hoc quidem dicere aufert Granado Tract. 7. D. 5. num. 2. & absolute neget Diana loc. cit. idque non male. Nam constat, Pontificem habere assistentiam Spiritus S. in his, quæ pertinent ad regimen Ecclesiæ, & consequenter circa approbationem ordinum Religiosorum. Ergo non potest errare in circumstantiis aut multitudine, cum nulla institui possit absque Sedis Apostolicæ consensu. Si igitur Sedes Apostolica approbet, habemus intentum.

XIV. Non obstat 1. Innocentius III. c. nimia tit. de Relig. domibus advertens, nimiam Religionum multitudinem valde Ecclesiæ Christi in commodare. Non enim advertit hoc Pontifex in Religionibus approbatis, sed prohibere solum vult, ne quis inveniatur novam Religionem, & absque Papæ approbatione in Ecclesiam inducere audeat, ut sic incommoditas illa præcaveatur; quomodo enim alias post prohibitionem istam novæ Religionis v. g. Francisci de Paula, Societatis JESU surgere potuissent? Non obstat 2. aliquas Religiones à principio approbatas postea fuisse extinctas. Id namque factum non est, quasi aliquando tales Religiones fuerint malæ, sed quod postmodum visum sit, non amplius esse illas ad ædificationem Ecclesiæ; quia vel tales Religiosi institutum non servabant, vel postea tale institutum mutato Ecclesiæ statui inutile reddebatur. Unde discrimen est inter Religionis approbationem, & inter Canonizationem ab Ecclesia semel factam, quæ est irrevocabilis. Nam Sanctus per canonizationem non primum fit Sanctus, estque ista canonizatio solum sententia definitiva ac declarativa Sanctitatis in concreto: At verò approbatio Religionum non approbat rectitudinem in concreto, nec confirmat Religiosos in gratia, sed remanent essentialiter defectibiles, atque idcirco possunt omnes & singuli deficere, aut mutari queunt circumstantiæ suis approbationis, loci, temporis &c. Ut proinde in conveniens non censetur, ob justas causas ordinem aliquem Religiosum extinguere ac supprimi. Hinc parum caute scripsit M. Melchior Canus Lib. 5. Locor. c. 5. simpliciter & absolute affirmans, Pontificem in Religionibus approbandis errare posse. Nam nisi verba hæc in alium sensum, ac præferunt, explicentur, revera nec fidei, nec pietati consona censentur, ut ex dictis constat.

XV. *Doctrina sexta.* Papa non potest errare in canonizatione Sanctorum, aliquem scilicet proponendo toti Ecclesiæ colendum, ut Sanctum, qui non sit talis. Ita Catholici Doctores, è quibus Arriaga Tom. 3. de Fide D. 9. n. 28. disertè post Valentiam, Turrianum & alios affirmat, hoc non solum esse certum, sed etiam de fide. Probat, Tum quia Pontifices, ut præter alios advertit Suarez de Fide D. 5. Sect. 8. num. 8. in ipsa canonizatione decernunt ac definiunt, Canonizatum tanquam ab omnibus publicè ac privatim colendum, ipsamque infallibilitatem suam, & Spiritus Sancti assistentiam expresse ponunt, v. g. in Bulla Sixti IV: *considerantes; quod in hac Canonizatione (Sancti Bonaventuræ) non permittat nos DEUS errare.* Et paulò post: *hunc Sanctum esse, fideliter, firmiterque teneri debere decernimus.* Et Bonifacius IX. de S. Brigitta: *decernimus, declaramus, definimus sive pronunciamus, S. Brigittam Sanctam esse, atque ab universa Eccle-*

sia venerari debere. Similia verba reperiuntur in Bulla pro Canonizatione Sanctorum Hiacyinthi, Raymundi, Caroli Borromæi, Ignatii, Xaverij & aliorum. Tum quia is, quem Papa canonizat, habetur ab omnibus Fidelibus tanquam Sanctus; si autem fieri posset, ut talis non esset Beatus, sed damnatus, tota Ecclesia turpiter erraret, quod non videtur concedendum, cum sit Columna Veritatis 1. Tim. 3. v. 15. Tum quia in Concilio Constantiensi Sess. 8. & 14. damnatur error Wicleffii 44. Ubi Sanctitatem Augustini, Bernardi, Benedicti in dubium vocat, ajens, illos fuisse damnatos, eo quod admiserint possessiones.

XVI. *Doctrina septima.* Probabilissimum videtur, de fide quoque esse, Papam in Beatificatione errare non posse. Ita Verricelli in Quæst. Moralibus Tr. 8. q. 25. n. 3. Megalium V. Canonizatio. n. 1. Palao Tr. 4. D. 1. pun. 5. n. 4. quos citat & sequitur Diana P. II. Tr. de infallib. decret. Pontif. Refol. 10. Probat. In his, quæ pertinent ad cultum totius Ecclesiæ; Pontifex errare non potest; siquidem erraret Ecclesia, quæ tamen, ut recedens diximus, est columna veritatis; quia, dum aliquis proponitur Regno aut Ordini Religioso colendus, ita ut Missæ Sacrificium in illius honorem celebrari possit, absque dubio toti Ecclesiæ venerandus proponitur; cum nomine totius Ecclesiæ sacrificium offeratur, & universalis Ecclesia medio illo Ministro & Sacrificio per eundem oblato Beatum illum veneretur: omnibus etiam in Ecclesia licet, se illius precibus publicè commendare, eumque Beatum appellare, ac pro tali verè judicare. Si ergo fieri posset, ut iste non Beatus, sed damnatus: non in alto cæli, sed abyssò inferni: non gloria & honore, sed contemptu & vituperio dignus existeret, utique universa Ecclesia longè turpissimè erraret & deciperetur. Non obstat, quod Canonizatio fiat per modum Sententiæ definitivæ: Beatificatio autem sit solum indulgentia seu concessio Pontificis facta alicui Provincie aut Ordini Religioso, ut possit aliquis defunctus appellari Beatus, eique cultus exhiberi. Nam per hoc discrimen non cavetur, quin universa Ecclesia errare turpiterque decipi possit, sed solum habetur, evidentius apparere, de fide certum esse, quod Pontifex errare non possit in canonizatione, quam in Beatificatione; Unde etiam plures pro illa, quam pro hac Sententiæ stant Doctores. Sed, inquit Arriaga D. 9. cit. n. 34. si de fide sit, Beatorum esse in cælo, cur postea in ejusdem Canonizatione de novo inquiratur in illius vitam, ac nova testimonia exiguntur? Dicimus fieri hæc non tam ad veritatis novæ indagacionem, quam ad solennem jam repertæ approbationem, & publicam habitæ curæ ostensionem, quia Pontifex etiam ad talem declarationem Beatitudinis graviter examine, sanctique Spiritus assistentiam invocatur, rogaturque, ne Deus errare ipsum permittat. Audio etiam ex P. Mart. Esparza, fieri istam inquisitionem novam in miracula solum & augmentum cultus: non in vitam.

XVII. *Doctrina nostræ præcedenti,* quod de fide sit, Pontificem non posse errare in Canonizatione, contrarium sensisse videntur Cajetanus de Indul. ad Julium cap. 8. & nonnulli apud Tannerum Tom. 3. D. 1. Q. 4. n. 287. moti forsitan his argumentis. Tum quia Papa in Canonizatione ac Beatificatione nititur humanis informationibus, quando

quando de ipsius Canonizandi vel beatificandi vita inquiri. Atqui hæc possunt esse fallæ. Ergo &c. Tum quia Nicolaus II. Canonizationem Sancti Francisci, de qua aliqui dubitabant, confirmans nullam hæresis facit mentionem, sed tantum ita loquitur: *rogamus & hortamur in Domino, quatenus ab assertionem contrarij aures de cætero penitus avertantur.* Tum quia de facto videtur Ecclesia errasse Canonizando; etenim in Martyrologio ponitur Elias Propheta Canonizatus, qui tamen creditur nondum mortuus. Tum quia multæ in Ecclesia coluntur tanquam Virgines, cum tamen Virginitas valde occultis perdatur modis, ac proinde infallibiliter non videtur posse definiri. Addi his potest authoritas S. Augustini ab hæreticis obijci solita, qui dixerit: *multa corpora humana honorari in terra, quorum anima cremantur in gehenna.*

XVIII. Hæc argumenta talia non sunt, ut contra communem doctrinam suadere quicquam valeant, quam S. Bonaventura in opusculo contra Guilielmum tanti jam fecit, ut dixerit, ad infidelitatem spectare, de Sancti Canonizatione dubitare. Respondemus igitur ad 1. Pontificem ipsi niti tanquam aliquâ conditione præambulâ, non tamen simpliciter necessariâ; principaliter enim hoc niti fundamento, nempe promissione & assistentiâ Spiritus Sancti, quæ etiam in hoc negotio ipsi adest, ne Ecclesia in errorem inducatur. Ad 2. Noluisset Pontificem illum durius loqui, quod fortasse sciret, infallibilitatem Canonizationis non recipi ab omnibus Doctõribus tanquam exploratum fidei dogma. Cæterum hocipso, quod hortetur, ut aures penitus ab oblationibus avertantur, jam contrariam sententiam censurâ dignam notat. Ad 3. Eliam non poni in Martyrologio Beatum, sed Sanctum; qui tamen merito colitur & invocatur, utpote certus de beatitudine & suo tempore beandus: neque aliter eum colunt PP. Carmelitæ, qui illum volunt suum esse Authorem. Ad 4. cum Tannero Tom. 3. D. I. Q. 4. cit. n. 298. duplicis generis Virgines coli ab Ecclesia; aliquas, in quarum Canonizatione decernitur, quod non tantum sint Sanctæ, sed etiam Virgines, ut proinde infallibile sit, illas fuisse Virgines: alias verò, quæ titulo martyrij aut vitæ Sanctæ Canonizatae merito præsumuntur Virgines, idèoque officium Virginum de illis celebratur, non tamen expressè Canonizantur, ut Virgines; atque de hisce concedendum videtur cum cit. Authore, nos non esse infallibiles de earum virginitate strictè sumpta. Quoad authoritatem D. Augustini, ait Card. Bellarminus Lib. 1. de Sanct. beatitud., se hæc verba non potuisse reperire apud S. Patrem. Sed facilem habent explicationem, ut intelligantur vel de corporibus, quæ forte per errorem sunt supposita loco corporum verorum Sanctorum: vel de corporibus Principum & Magnatum multorum, quæ splendidissimis incluse sepulchris habentur in veneratione, animæ tamen aliquorum exijs in inferno torquentur: vel demum de ijs, quæ apud multos habent immeritò honorem Sanctitatis, aut nomen martyrum; sic tempore Augustini aliqua Donatistarum corpora hæretici tanquam verorum Martyrum honorarunt, & hodie Hussium ut martyrem colunt Hussitæ, Lutherum verò ut Sanctum venerantur Lutherani &c.

XIX. *Doctrina octava.* Infallibilitas Summi Pontificis, ut personæ publicæ seu ex cathedra ali-

quid definiens, quam hætenus statuimus, & inter Fidei dogmata posuimus, non extendenda est ad omnia omnino objecta, sed intelligenda cum certis limitationibus. Ita communis Theologorum. *Prima limitatio est*, ut eatenus Pontifex non possit errare, quatenus id requirit infallibilitas Ecclesiæ. Quia Papalis infallibilitatis potissimum fundamentum est infallibilitas Ecclesiæ, ne ista per illius errorem seducatur, ut optime notat Tanner Q. 4. cit. num. 240. Si ergo contingeret, Pontificem errare sine detrimento Ecclesiæ, ille error non repugnaret Ecclesiæ. Unde communiter dicunt Doctores, Pontificem non esse infallibilem in quæstionibus merè philosophicis & profanis. In doctrina etiam Fidei tripliciter fieri potest, ut error Pontificis non obsit Ecclesiæ. 1. Si non promulgaret suum decretum, sed supprimeret, ne in notitiam Ecclesiæ veniret. 2. si Ecclesiæ ejus decretum non susciperet, sicuti non teneret suscipere, si manifestè errorem contra priora dogmata contineret, si non constaret, illum esse legitimum Pontificem, quia tunc nondum ab Ecclesiâ audiendus est.

XX. Has Restrictiones passim Authores vel assignant, vel insinuant. Vasquez de Legib. D. 115. cap. 2. expressè docet, Pontificem in legibus & canonibus ferendis non censi infallibilem, nisi adsit legitima causa & sufficiens promulgatio, his verbis: *id quod observant in Curia Romana, ut Summi Pontifices nondum loqui censeantur de Sede Petri tanquam Judices & Pontifices in legibus & canonibus ferendis, etiamsi eas imprimi faciant, donec ad valvas Principis Apostolorum solemniter publicentur.* Statimque addit: *contingit interdum, ut in Bullis & Legibus impressis dicatur (publicata tali die) & tamen nunquam fuerint promulgata; quare nec tunc vim legis habere censendas esse.* Allegat hæc eadem verba Tanner loc. cit. n. 163. atque ex illis gravem difficultatem de Biblijs Sixtinis solvit. Card. Bellarmin. Lib. 4. de Pontifice cap. 3. scribit, Pontificem in rebus verè dubijs statuendam ab omnibus audiri oportere. At si manifestè falsa definiat contra recepta fidei dogmata, non statueret aliquid in rebus verè dubijs. Bannez 22. q. 1. art. 10. dub. 2. addit, nunquam errorem Pontificis redundare in universam Ecclesiâ; quia si falsum definiat, non recipietur ab Ecclesiâ, sed error definitionis revelabitur. Videtur Gretserus in defens. Bellarmini Tom. 2. ad Lib. 4. cap. 2.

XXI. *Secunda limitatio est*, ut Pontifex non versetur circa quæstiones facti solius, quæ scilicet non spectant ad fidem & mores Ecclesiæ, sed tantum particularia quædam facta aut personas concernunt v. g. damnando, excommunicando aliquo Episcopo, aut Principe, qui ex mala informatione crederetur esse nocens; in his, inquam, quæstionibus ac rebus gestis Pontificem vel ex malicia vel ignorantia errare posse, teste Palao Tr. 4. D. 1. p. 5. §. 3. certum est apud omnes; Causam reddunt aliqui, quia tales quæstiones & gesta præcisè pendunt ab informationibus humanis, quibus falsum subesse potest, ut per se constat; an autem hæc causa sufficiat, mox constabit. Ex historijs etiam habemus, Pontifices nonnunquam in talibus materijs errasse, cujus erroris varia exempla afferunt alij; sufficiat nobis unum hoc, quod accidit in hac particulari quæstione, utrum hic vel ille fuerit hæreticus, ubi nonnulli Pontifices decepti sunt. Damasus Vitalem Apollinaristam pro Catholi-

eo accepit, deceptus æquivocatione verborum, quibus in professione fidei fuerat usus; cum enim Apollinaris hæresiarca negasset, Filium DEI in Incarnatione humanum intellectum assumpsisse, Vitalis professus est, illum assumpsisse mentem, nomine nequiter intelligens divinitatem, non humanum intellectum; ut ex Baronio refert Spondanus an. Christi 373. addens, plures orthodoxos sic ab illo fuisse deceptos, brevi tamen à Gregorio Nazianzeno deprehensum & repudiatum fuisse. Plura similia exempla refert, Bellarm. Lib. 4. de Pontif. Unde summos Pontifices valde attentos esse oportet; si enim causam fidei segnius tractent; diu in Cathedra Petri à Deo non tolerantur, ut notat Spondanus ad annum Christi 397.

XXII. Sed quæ est causa hujus fallibilitatis? Nonnulli, ut diximus, assignant dependentiam ab informatione humana. Verum etiam Concilia Generalia, de quorum infallibilitate nemo dubitat, aliquatenus pendunt ab humana informatione, idcirco enim tot Episcopi convocantur, ut unusquisque suæ Ecclesiæ sensum & consuetudinem referat, uti tradit, Bellarminus Lib. 4. de Pontif. cap. 7. Adhæc licet humana testimonia fallibilia sint, tamen Spiritus Sanctus posset Papam ab errore tueri, cur igitur non facit? Vera igitur atque unica causa esse videtur, quod Spiritus Sancti assistentia solummodo sit promissa Pontifici intuitu Ecclesiæ, (ut paulò supra diximus cum Tannero) ne per ejus doctrinam in vita aut moribus deciperetur, cujus deceptionis nullum est periculum in factis particularibus, quæ ad fidem non pertinent.

XXIII. Objici potest, quædam particularia facta omnia ad fidem pertinere v. g. quod Filius DEI fuerit incarnatus, & sanctissima ejus Mater permanferit perpetua Virgo. Ergo si Pontifex in particularibus factis est fallibilis, poterit in nonnullis Fidei articulis errare. Respon. propositiones ad fidem pertinentes, etsi pro objecto materiali habeant aliquid particulare, formaliter tamen esse universales; quia Ecclesia non simpliciter dicit, *Filium DEI fuisse incarnatum, & ejus Matrem semper permanferisse Virginem*, sed cum addito generali: *omnes tenentur credere, Filium DEI fuisse incarnatum &c.* Ergo admittit, definitiones fidei, etiam de factis particularibus esse universales & infallibiles.

XXIV. Tertia & ultima limitatio est, ut Pontifex, quando aliquid ad fidem pertinens docet, non putetur, omnia, quæ in illo decreto continentur, statuisse tanquam infallibilia, sed per se loquendo, tantum sententiam definitivam. Ex circumstantiis autem & occasione scribendi, ex quæstione proposita, ex verbis decreti consiendum erit, quidnam directe definire & determinare velit Pontifex; reliqua enim, quæ tantum obiter & incidenter, vel tantum pro aliqua rei definitæ probatione & confirmatione adduntur, per se loquendo, non censentur cadere sub definitione, sed potius dici à Papa tanquam Doctore privato; unde simpliciter falsa esse possunt, Deo id consulto permittente, ut appareat, Ecclesiæ definitiones non niti discursu humano, sed divina

assistentiâ & inspiratione,

PARS POSTERIOR.

ERRORES HÆRETICORUM.

XXV. **E**rror primus. Romani Pontifices non habent infallibilitatem, sed errare possunt etiam ut publicæ Personæ aliquid ex Cathedra pronuntiantes: Ita hæretici moderni ac Veteres omnes in id unice intenti, ut Romani Pontificis infallibilitatem infringant, imò ex eo, quod dicimus, Papam ut publicam Personam errare non posse, & ipsemet hoc de se affirmet, evincere volunt, eundem esse Antichristum, in cujus fronte scriptum ajunt blasphemiam istam: *DEUS SUM, NON POSSUM ERRARE.* Præter calumnias, criminationes & cavillationes, quas plures hic coaceruant Amelius Tom. 1. à fol. 206. & Gerhardus lib. 1. maxime à fol. 209. & alij passim, Infallibilitatem Papæ hæc fere argumentis evertere nituntur. *Primum:* Infallibilitas Pontificis non potest aliquò perspicuo & evidenti Scripturæ testimonio demonstrari. *Secundum.* Pontifices Veteris Testamenti, quorum tamen ordo à Deo institutus erat, erraverunt, Cur non & Romani Pontifices errare possint? *Tertium.* Quicumq; liberè agunt, possunt errare, cum libertas sit indifferens ad bonum & malum. Atqui Pontifices liberè agunt, quia possunt omittere. Ergo possunt errare. *Quartum.* Homo destitutus Spiritu Sancto potest errare. Sed quidam Pontifices fuerunt destituti Spiritu Sancto. Ergo potuerunt errare. Mai. patet, quia infallibilitas fundatur in assistentia Spiritus Sancti. Min. ostenditur ex S. Scriptura Sapientiæ 1. v. 4. *in malevolam animam non introibit Sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis.* Joan. 14. v. 17. *dabit nobis Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere;* ubi nomine mundi homines mali intelliguntur. Constat autem ex historijs, aliquos Pontifices fuisse sceleratos, ut fatentur ipsi Pontificij, ac nominatim Bonifacium VIII. & Benedictum IX. ac Gregorium VII; Primus horum isto epithaphio apud Gerbardum A. C. 1303. honoratus fuit: *intravit ut vulpes, regnavit ut lupus, mortuus est ut canis.* Aliter post mortem monstrôsâ forma urfi cum auribus & cauda Asinina apparens æternis se flammis addictum fuisse confessus est, teste Petro Damiani in epist. quadam. Ultimus fuit fugitivus Monachus, notorius Magus, fur, Latro, traditor Christianorum & depositus Papa. *Quintum* denique argumentum Adversariorum. De facto jam multi Romani Pontifices errores è Cathedra docuerunt, ut videre est apud Molinæum Magdeburgensem, Gerhardum, & alios. Ergo non negandum, eos, quæ tales, errare posse in rebus fidei.

XXVI. Error iste sicuti communis est omnium Sectariorum, ita planè crassus & luculentus est. Et si penitus inspicatur, hoc maxime nititur fundamento: *Est autem Deus verax, omnis autem homo mendax:* hinc enim Papam dicunt Antichristum; quia, cum sit homo mendax, instar DEI infallibilem se esse jactat. Ex quo fundamento aperte & necessariò sequitur, Moysen, Prophetas, Apostolos, Evangelistas Lutherum quoque & Calvinum, item omnes Prædicantes mendaces esse, & errare posse, quia homines sunt. Nihil igitur illis credendum

dendum est, sed omnia, quæ ab illis dicuntur, suspecta & incerta sunt habenda. Ubi ergo fides? Nec dicere sufficit, se non hominis, sed Dei verbum annuntiare; etenim si mendaces sint, etiam in hoc puncto mentiri possunt. Nihil ergo certi est. Sed nec constantes sunt Sectarij in hoc suo errore & fundamento. Nam docent cum Amelio fol. 214. Ecclesiam non indigere uno aliquo, sed multis (scilicet Ministris Calvinicis & Lutheranis) quorum fides non deficiat, & à quibus alij confirmari in fide valeant. Ergo illi sunt confirmatores infallibiles? Si ita. Cur nos Catholici hoc ipsum de Summo Pontifice non dicamus? certe aliud, & amplius in ipso non requirimus. Quantumvis igitur Summus Pontifex homo sit, & personaliter mentiri errare, & in hæresin labi possit: attamen non potest judicialiter ex cathedra definiendo non confirmare fratres, adeoque expers esse erroris, & hoc ex claris Sac. Scripturæ testimonijs; quod Puritanus nequiquam multis suis socijs attribuit, turpiterq; sibi contradicit.

XXVII. Respon. *Primo ad 1. argumentum.* Ex Luc. 22. v. 23. præclarum Sacræ Scripturæ textum allatum fuisse pro Infallibilitate Pontificum, quam Bellarminus Lib. 4. de Pontif. cap. 3. adeo claris Patrum testimonijs confirmat, ut adversarij nihil habeant, quod contra illa opponant, solummodò effugia quædam quærentes, quorum 1. Nihil in illo textu dici de docendo, nihil de tota Ecclesia, nihil de errore, nihil de Papa. 2. non fuisse illa privilegia propria Petri, sed communia Apostolorum. 3. Converti à peccatis, esse donum personale, ideoq; Christum loqui ibi ad Petrum, ut personam privatam, non ad Successores hujus. 4. Christum ibidem oratione sua non impetrasse Petri Successoribus donum perseverantiæ, ut concedit Bellarm. cap. 3. cit. ideoq; nec infallibilitatem; siquidem ista dicit donum nunquam amittendi fidem, & nunquam docendi aliquid contra fidem.

XXVIII. Sed hæc effugijs Sectarij minimè evadunt vim divini testimonij, & efficaciam orationis Christi pro Petri, ejusque Successorum infallibilitate. 1. Est nova cavillatio & tergiversatio Amelii contra communem interpretationem Patrum & Doctorum. Etenim cum Petrus jam fuerit designatus universæ Ecclesiæ Caput, Rector, & Pastor, cujus officium est suos regere, docere, & ab errore defendere; a non satis dicitur de tota Ecclesia, de errore, de Papa, dum asseritur, impetratam ipsi fuisse infallibilitatem per orationem Christi? Ad 2. Eiusdem Calvinistæ dicimus, Christum duo privilegia impetrasse Petro. 1. Ut ipse nunquam veram fidem amittere posset. 2. Ut ipse tanquam Pontifex non posset aliquid docere contra fidem. Hæc duo fuisse communia Apostolorum, ut personalia & quoad ipsorum personas, concedimus: negamus autem sic de posteriori, ut emanato ad Successores; hoc enim hereditarium fuisse in Petro, inde luculenter deducitur. Quia Pontifex, qualis erat Petrus jam designatus, est propter Ecclesiam, non Ecclesia propter Pontificem. Cum ergo Ecclesia semper indigeat aliquo, per quem confirmetur, & cujus fides deficere in docendo non possit, orationem Christi, quoad hoc punctum, non solum ad Petrum, sed omnes ejus Successores extendisse se, credendum est. Ad 3. Gerhardi negamus consequentiam. Nam con-

stat evidenter, Christum Petro duo rogasse & impetrasse dona, personale unum, scilicet conversionem à peccato: alterum commune pro bono Ecclesiæ, nempe infallibilitatem in docendo, quorum unum non necessario dependet ab altero; posterius horum transmitti ad hæredes, habemus tum ex Traditione, tum ex ipso fine, propter quem fuit concessum: de priori non item. Ergo verba Christi non eodem modo in utroque ad privatam Petri personam trahenda sunt. Ad 4. ejusdem Lutherani iterum negamus consequentiam, & adjectam rationem. Nam infallibilitas judicij in decidendis fidei controversijs posset alicui à Christo conferri, cui tamen nec donum nunquam amittendi fidem, nec perseverantia in Fide usque ad mortem concederetur. Ecce oclusam Adversarijs omnem effugiendi viam!

XXIX. Respon. *secundo ad 2. argumentum.* Synagoga seu Veteris Testamenti Ecclesiam aut Summos Pontifices (abstrahendo à privatis eorum Sectis & persuasionibus) publice ex cathedra nunquam falsam doctrinam fidei docuisse, donec Joannis 11. v. 47. in concilio suo Christum omnino rejecerint, & è medio tollere statuerint; quod impium & oblinatum scelus Christus & verbis & operibus apertissime reprehendit; alias idem Salvator tam discipulos quam populum ad sequendam illorum doctrinam direxit Matth. 23. v. 1. inquit: *super cathedram Moysi sederunt scribæ & Pharisei; omnia ergo, quaecumq; dixerint vobis, servate & facite: secundum opera verò eorum nolite facere &c.* quod argumentum est manifestum, illos in officio suo Sacerdotali & doctrinali illibatam doctrinam proposuisse; alioquin Christus ad falsam eorundem instructionem neminem unquam ablegaturus fuisset. Nec Adversarij probare possunt, ullum unquam Pontificem Judaicæ Ecclesiæ in doctrina fidei publice tradenda erravisse. Nam Aaronem & Uriam factò tantum externo non autem interno, definiendo errasse ad eum modum, quo etiam Marcellinus Papa externam idololatriam peccavit, sæpe Catholici Doctores responderunt, nominatim in Colloquio Ratisbonensi part. 1. cap. 5. & in Apologico ejusd. cap. 11. & 12. Quidquid autem sit de Ecclesia Judaica; alia longè est ratio Ecclesiæ Christianæ. Nam illa prior fuit duntaxat Ecclesia particularis, extra quam salus animæ obtineri potuit, & tempore Christi propè interitum suum extitit: hæc autem posterior est Ecclesia universalis, extra quam nulli salus æterna obvenire potest. Videri potest Tanner Tom. 3. D. 1. §. 4. num. 271. ubi notat, penès Christum ante hujus passionem fuisse supremam judiciariam potestatem, nec huic præjudicare potuisse potestatem judiciariam Caiphæ, qui tunc temporis non fuit amplius absolutè summus Sacerdos, ita ut firmum sit, summum simpliciter Pontificem retentam supremam suam potestatem judiciariam errare in definiendo non posse.

XXX. Respon. *tertio ad 3. argumentum.* distinguendo Majorem. Quicumque liberè agit, potest errare, si fuerit liber tum quoad specificationem, quàm quoad exercitium, concedimus: si quoad exercitium tantum, negamus. Atqui Pontifices in definiendo non sunt liberi quoad specificationem; quia DEUS non permetteret talem errorem, nec ad eum concurreret, sed tantum quoad exercitium; quippe possunt omittere definitionem,

gh. a.
er
ologia
mica
XI

nam, adeoque ita non errare. Alij eidem argumento tali distinctione occurrunt; quicumque liberè agit, potest errare potestate antecedente, & habente sufficientem potentiam, & omnia requisita, esto: potestate consequente, & reipsa in actum exitura, negant. Quare propter libertatē non metuendus error actualis Pontificum, utpote quem Deus nunquam videt futurum, licet antecederet sit possibilis. Non obstat Alphonfus to-
stato in 1. Regum pag. 149. sic scribens: *Persona est eadem numero Gregorius ut Papa, & ut non Papa, & ideo æqualis sapientia est utroq; modo, sed non æqualis potestatis; quia Papatus potestatem addit, potestas autem est ad aliquid iubendum, non ad verius dicendum.* Nam loquitur de persona privata Papæ, quæ etiam cum potestate Papatus non semper habet assistentiam Spiritus Sancti ad verius dicendum, sed solum ad definiendum ex Cathedra veram fidei doctrinam; quod notandum contra Gerhardum, qui plura familia cõaceruat.

XXXI. Respon. Quarto ad 4. argumentum, distinguendo itidem Mai. Mali homines non habent assistentiam Spiritus Sancti in ordine ad propriam sanctificationem, concedimus: in ordine ad aliorum salutem, cui ex officio prospicere tenentur, negamus. Nam talis assistentia pertinet ad gratias gratis datas, quæ etiam malis interdum conceduntur, teste Christo Matth. 7. v. 22. ubi dicit, multos damnatum iri, qui miracula fecerunt. Quod si Deus in Ecclesia sua malos Pontifices permittat, ut supponitur in Minore, efficaciter inde ostenditur tum Romanæ Ecclesiæ firmitas, utpote quæ neque sceleratorum Antistitam operâ deperdi, & in nihilum redigi valeat: tum Papalis eminentia, quam idem Deus Opt. Max. corroborat quotidianis miraculis per Agnos Dei à Summis Pontificibus (malis æquè ac bonis) benedictos, qui maximam vim habent contra magos & dæmones; quod solæ imagines Christi sine benedictione Pontificia non præstant: nec alterius Episcopi Benedictio sufficeret. Cæterum *Bonifacius VIII.* tam flagitiosus non fuit, ac describitur, uti colligitur tum ex eo, quod multis annis post mortem corpus ejus incorruptum fuerit repertum, sicuti refert Hippolytus Marsaccius de Pontificibus Maximis Marianis fol. 120. tum etiam quod Deus Philippum Regem Franciæ, qui eum incarceraverat, graviter punierit, ut tradit Genebrardus cit. Quæ Petrus Damiani de anima *Benedicti IX.* scripsit, & ex ipso retulit Spondanus ad annum Christi 1054. num. 6. fabulosa potius quàm historica censet Card. Bellarminus de scriptoribus Ecclesiasticis V. Petrus Damiani. Verius ex alijs historijs constat, Deum ita invigilasse bonis moribus Pontificum, ut si vel semel castitatem violassent, mox illos corripere. Videri potest mirabile factum Antidij Episcopi Vefontini apud Jacobum Chiffletium in historia Bisontina P. 2. fol. 64. *Gregorio VII.* gravem fieri injuriam demonstrant Card. Baronius ab Anno Christi 1042. usque ad 1087. Bellarminus Lib. 4. de Pont. cap. 13. ubi 32. Scriptorum testimonia adducit. Gretserus in Apologia pro Gregorio VII. ad fin. Tom. 11. defensionis Bellarmini & cap. 45. Examini Mysterij Plessiani, ubi fusè hac de re agit, & 50. Authores pro innocentia hujus Papæ allegat, videri etiam potest Hippolytus Marsaccius cit. ubi fol. 73. mira de sanctitate ejusdem Papæ scribit, & inter alia, illum

jussu Beatissimæ Virginis Mariæ excommunicasse Henricum IV. Romanorum Regem. Ut proinde omnia, quæ hæretici de isto Papa spargunt, vanissima sint & in fumum abeant desumpta ex diabolico odio Bennonis Pseudo-Cardinalis, quo hic in Gregorium VII. ardebat.

XXXII. Pari modo multi alij summi Pontifices non fuerunt adeo scelerati, sicut passim traducuntur, sed diabolus (qui summo odio Ecclesiam ejusquæ Antistites prosequitur) omnis generis falsitates Scriptoribus suggestit. Supra etiam jam diximus, de Summis Pontificibus multa fuisse scripta, quia cum Germanis Imperatoribus multis annis graves controversias habuerunt, & Christiani tunc temporis in duas ferè partes se dividerunt, quarum una Imperatoribus, altera Ecclesiæ Pontificibus adhæsit; unde Cæsariani fautores mendacis, injurijs, & calumnijs Pontifices discindere, atque exosos reddere contenderunt. Sed quidquid isti malevoli de vita mala Pontificum effusant, & in chartas etiam evomant. Audiant D. Augustinum epist. 165. ita scribentem: *In illum ordinem Episcoporum, qui ducitur ab ipso Petro usque ad Anastasium (Innocentium XI.) qui nunc super eandem Cathedram sedet, etiam si quisquam traditor (Scortator, belluo, latro, veneficus) per illa tempora irrepisset, nihil præjudicaret Ecclesiæ neque innocentibus Christianis, quibus Dominus providens de malis Præpositis ait: quæ dicunt, facite, quæ autem faciunt, facere nolite, ut certa sit spes fidelibus, quæ non in homine sed in Deo collocatur.* Infallibilitati igitur Pontificum in docendo, per malam istorum vitam nihil penitus demitur.

XXXIII. Respon. quinto ad 5. & ultimum argumentum. A Magdeburgensibus, Molinæo, Gerardo, Amefio, & alijs hæreticis multa summis Pontificibus impinguntur tanquam errores, quibus singulis in particulari fusè & eruditè occurrit Card. Bellarminus Lib. 4. de Pont. à cap. 8. alijsq; Controversiæ. Summa responsum in his fere consistit. Errores, qui Pontificibus obijciuntur, vel errores non sunt: vel falsò ipsis impinguntur, vel certè Pontifices non ita definiuerunt, sed fecerunt tantum ut privatæ personæ & Doctores: vel obiter per modum discursus aliquid adjecerunt ad idè punctum, quod ex instituto definire voluerunt.

XXXIV. Sic igitur excusari possunt. *Nicolaus I.* quod cap. 24. dist. 4. de consecrat. ratum habuerit, Baptismum in nomine folius Christi collatum. Quia hoc non dixit ut Pontifex, sed ut privatus Doctor immiscuit, cum à Bulgaris interrogatus tantum fuisset de Ministro, utrum ab Infideli collatus valeat. Privatam etiam illam sententiam, quod baptismus in nomine Christi validè conferri possit, falsam quidem non tamen hæreticam censet Bellarminus cap. 12. eò quod de hac re non habeatur certa Ecclesiæ definitio. Res ad Sacramentum de Baptismo spectat, ubi eam expendimus. *Martinus I.* quod ep. ad Amandum presbyteris & Diaconis contra votum castitatis peccantibus veniã negaverit, quia per veniã non intellexit remissionem peccati, sed plenam reconciliationem cum Ecclesia, ut Sacris mysterijs fungi permitterentur, sicuti indicant verba Epistolæ apud Baronium A. C. 649. *Gelasius*, quod in libro contra Eutychem scripserit, in Eucharistia manere substantiam panis. Quia liber ille non est Gelasij Papæ, sed alterius Gelasij Ciziceni, ut advertit Bellarminus de scriptoribus Ecclesiasticis V. Gelasius. Quæ ratione idem Papæ

communione sub una Specie prohibuerit: item Canones Apostolorum vocaverit Apocryphos, dicemus suis locis.

XXXV. Sic excusari possunt *Liberius*, quod iudicio contra Athanasium subscripserit, & Arianis consenserit. Quia in exteriori solum facto Arianis se implicuit: in animo autem fuisse Arianum, probare Adversarij non possunt. Similiter Felix, quem Liberio deposito statim Clerus Romanus pro legitimo Papa accepit, ut familiaritate cum Arianis nonnullos scandalizaverit, & hæreseos suspectum se fecerit, illorum tamen errori non consensit, ut pluribus ostendit Bellar. cap. 9. *Anastasius II.* quod Acacio, quem prius excommunicarat, iterum fauerit, & Nestorianis adhererit. Quia Acacius multo ante fuit mortuus sub Felice III. quam Anastasius post Gelasium fuerit Pontifex, ut testatur Nicephorus Lib. 16. c. 12. & alij. Unde non solum Platina & Fasciculus temporum, sed etiam Gratianus fuit deceptus dist. 15. cap. 9. qui tamen error in iure can. ex mandato Gregorij XIII. fuit correctus. *Honorius I.* quod fuerit Monothelita. Quia hujus Epistolæ ab omni errore sunt alienæ; unde nec à Synodo VI. tanquam Monothelita fuit damnatus, sed ejus nomen à malevolis adjunctum fuit nominibus illorum, quos prædicta Synodus tanquam Monothelitas damnavit. *Cephrinus*, quod à Tertulliano Lib. adversus Praxeam annumeretur hæreticis Montanistis, quasi putarit, secundum matrimonium esse illicitum, & quodlibet matrimonium prohibito solvi posse. Quia Tertullianus, cum ipse fuerit hæreticus Montanista, hæc in re fidem non meretur. Deinde non ait, Zephyrinum ita in specie de matrimonio sensisse, sed in genere tantum putasse, Montanistas esse Catholicos, fidei eorum miraculis deceptum, qui est error facti, non juris.

XXXVI. Sic excusari possunt *Innocentius III.* & *Alexander III.* quod exstimarint, Legem Moysaïcam Christianos etiamnum obligare. Quia prior horum, ut privata solum persona, ita sensit; unde ejus decisio cap. 13. qui filij sint legitimi, ad fidem non pertinet: posterior cap. 10. de testamentis non dixit, veterem legem adhuc ligare, sed parem rationem esse veteris & novi testamenti, quod etiam duos vel tres testes requirit. *Gregorius III.* quod cau. 32. q. 7. cap. 18. concesserit viro aliam ducere uxorem, si prior ob infirmitatem reddere debitum nequeat, qui est manifestus error, ut fatetur Gratianus ibidem. Quia Papa locutus est de perpetua impotentia antecedente matrimonio; & ita non ipse, sed Gratianus erravit. *Siricius*, quod matrimonium vocaverit pollutionem, cum tamen sit Sacramentum. Quia non est locutus de legitimo matrimonio, sed fornicatione; aut certe de valido quidem matrimonio, sed illicito, quod Ecclesia in penam prohibuit. Sunt etiam, qui putent, illum locutum esse de solo usu & copula carnali, quæ in Sac. litteris vocatur immunda 1. Reg. 21. v. 4. *Leo I.* quod epistolâ 79. Scripserit, mulierem absente marito, qui nunquam putatur rediturus, posse alteri nubere: & si prior reversus nolit illam recipere, posse illam cum secundo manere. Quia duplex & mera est calumnia. Papa non dixit, mulierem posse nubere alteri, si maritus absens non videatur rediturus, sed si rationabiliter videatur mortuus,

Neque dixit, priore marito præter opinionem reverso posse eandem cum posteriore remanere, sed debere ad priorem redire, si eam recipere velit; quid autem faciendum, si nolit eam recipere, non explicavit: Videatur Bellar. cap. 10.

XXXVII. Sic excusari possunt *Joannes III.* quod campanas baptizari iusserit. Quia benedictio campanarum, quæ fit per aspersionem aquæ lustralis & impositionem nominis non est propriè dictus baptismus, sed vulgò ita appellatur ob aliquam cum baptismo similitudinem, ut declarat Bellar. Lib. 4. de Pontif. cap. 12. *Joannes XXI.* quod fenserit, animas Sanctas Deum non vituras ante diem extremi iudicij. Quia errorem hunc non solum nunquam determinavit, aut Ecclesiæ tanquam fidei doctrinam proposuit, sed etiam ante mortem suam revocavit, ut testatur Joannes Villanus Lib. 11. cap. 19. de rebus Florentinorum asserens, se istud habere ex fratre suo, qui in aula Joannis Papæ fuerat. *Joannes XXIII.* quod resurrectionem carnis, & vitam æternam negaverit. Quia Concilium Constantinense Joannem deponens, & causas hujus depositionis Sess. 12. enumerans nullam illius erroris facit mentionem; unde non malè putat Bellarminus cap. 14. tam turpem errorem fuisse quidem objectum, non autem probatum. Addit idem Author, istum Pontificem non necessariò ab errore defendendum esse; quia universim ad infallibilitatem Papæ requiritur, ut pro legitimo agnoscat, qualis ipse non fuit. *Eugenius IV.* quod à Concilio Basileensi Sess. 34. tanquam hæreticus fuerit depositus. Quia Concilium nullas legitimas causas hujus depositionis habuit. Unde idem Concilium postea Laufannæ continuatum acta priora rescidit, & Nicolaum V. Eugenij Successorem pro vero Papa agnovit, uti itidem Bellarminus loc. cit. declaravit, ut non nisi pridem ab illo refutata referant Adversarij.

XXXVIII. Sic denique multi alij Pontifices excusari possunt ab erroribus, quos hæretici nequicquam occlamitant, ut proinde eorundem summorum Pontificum certa semper stet, maneatq; Infallibilitas, dum ex cathedra aliquid pronuntiat, quam nostram doctrinam egregie confirmat Theodortus in epist. ad Renatum Presbyterum Romanum verbis illis supra §. 5. & 9. jam allatis: *Tenet ista Sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum, cum propter alia, tum quia semper hæretici sactoris experti permansit, nec ullus unquam, qui contrarium sentiret, in ea sedit.* Videri possunt DD. à Walenburch. Tom. 2. ubi à fol. 134. Infallibilitatem Papæ in definitionibus rerum Fidei catholice fuse defendunt contra Hermannum Conringium plura opponentem, sed quæ omnia in ijs, quæ diximus, vel expressè comprehenduntur, vel facillè ex iisdem rejiciuntur.

XXXIX. *Error secundus est*, canonizationem Sanctorum malè fieri: & in hac errare Pontificem posse. Ita ex communi Sectariorum sensu Gerhardus Lib. 1. fol. 245. Et superrimè Meno Hannekenius, qui in suo Itenico Catholico-Evangelico fol. 235. scribere fuit ausus, evidens esse, *Franciscanos offerre tonnas auri Papæ, ut ordinis sui homines canonizentur.* Probant. Tum quia extra Verbum Dei non sunt fingendi novi articuli; nec instituendi novi cultus. Tum quia mos iste canonizandi, qui nunc viget, primis Ecclesiæ sæculis fuit

gha.
er
ologia
mica
XI
9^a

incognitus, ejusque suffragio destitutus. Tum quia Papa errare potest, eum habendo pro hæretico, qui non est. Ergo etiam in canonizatione Sanctorum. Tum quia ex communi doctrina Pontificiorum potest Papa in quæstionibus facti errare. Atqui talis est Canonizatio v. g. Petri de Alcantara. Ergo &c.

XL. Errorem hunc in priori parte satis refutavimus; & immeritò sanè carpi & rejici ab hæreticis canonizationem Sanctorum, vel ex eo clarè patet, quod Deus ipse voluerit à Sacris Scripturis annotari in particulari gloriosam vitam & mortem eorum, qui tempore ipsorum floruerunt, ut ex Ecclesiastico cap. 44. & sequentibus constat. Et in novo Testamento canonizatur Stephanus, Jacobus Major, Petrus, Paulus &c. Ergo credibile est, eodem modo Deum velle, ut deinceps fiat. Inter cavillas & convitia (quibus ubique pugnare solent Novatores) nominatim est illud allatum: *Franciscanos tonnas auri offerre Papa, ut sui ordinis homines canonizentur*, quod est mendacium & calumnia Menonis Hanneken quocunque auri pondere gravior & planè insolens, impia, & horrenda. Cætera, quæ pro se afferunt, aut supra jam contra Cajetanum soluta fuerunt: aut communia fere sunt alijs materijs. Nihilominus

XLI. Respon. ad 1. nullum fieri novum fidei articulum, cum Sancti de nono canonizantur, sed tantum declarari, istum hominem v. g. Petrum de Alcantara esse amicum DEI, & æternâ beatitudine dignum, ideoque eodem cum alijs Sanctis cultu honorari, ejusque intercessionem publicis precibus postulari posse. Potest etiam propositio illa distingui, & concedi, nullum fieri novum fidei articulum quoad substantiam præcipuorum fidei mysteriorum: negari verò de omni simpliciter veritate ad fidem pertinente. Videri potest Arriaga Disput. 11. de Fide, alijsque Scholastici in quæstione, utrum Successu temporis objecta seu articuli fidei creverint quoad implicitam fidem & ipsam substantiam. Ad 2. nullum hîc esse peculiare ac novum fidei dogma antiquis repugnans, aut quod non facile ad unum ex antiquis referri possit; quæ sola novitas est profana, & vitanda. Passim etiam hæretici, & nominatim Hanneken Martinum Lutherum vocant Beatum, & pro viro Sancto colunt, ubi hoc habetur in scriptura? Ergo ipsimet novum fidei dogma cudent, & quidem S. Scripturæ repugnans. Ad 3. Negando paritatem. Nam Papa non intendit judicialiter definire, aliquem hæresiarcham esse damnatum; cum Ecclesiæ nihil intersit, certò scire, quod cum finali impenitentia decesserit talis hæresiarcha, sicuti certò definit, hunc numero hominem esse Beatum ac Dei Amicum. Aliud est de hæresi, cujus infallibilem damnationem Papæ adscribimus, sicuti canonizationem. Gerhârdus in hac sua objectione vel inscitè vel fraudulenter confundit hæresiarcham cum hæresi, cum tamen utriusque longè dispar sit ratio respectu Ecclesiæ. Ad 4. Constare ex supra dictis; propositiones ad fidem pertinentes formaliter esse universales, quantumvis pro objecto materiali aliquid particulare præferant; quia Ecclesia non simpliciter dicit, Petrum de Alcantara esse Sanctum, sed cum generali signo: omnes tenentur credere, illum esse Sanctum &c. Manet igitur inconcussa Summi Pontificis Infallibilitas in docendo res fidei, firmata in

soliditate Principis Apostolorum, pro quo Christus oravit, ut nunquam fides illius deficeret. Specialis autem à Domino Petri ac Successorum cura suscipitur: & pro Petri ac Successorum fide propriè fit supplicatio, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. Leo. M.

CONTROVERSÆ XXIX.

DE JUDICE CONTROVERSÆSIARUM.

Ecclésiæ est Spirituale Regnum & Corpus Mysticum optimè ac perfectissimè in suo genere constitutum, & unam supremam potestatem in omnia membra, atque unum tribunal habens, ad quod Controversiæ trahi, in eoque decidi possint. Sed quis in hoc tribunali sit Judex, gravis est quæstio; quæ, quia affinis est priori de Infallibilitate Papæ, eamque supponit, ideo hîc loci visa fuit expedienda, licet à Card. Bellarmino alijsque Controversistis in materia de Verbo DEI tractari soleat.

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. **D**octrina prima. Datur in Ecclesia Judex, cujus officium sit, decidere Controversias circa Religionem exorientes. Ita omnes Catholici DD. Nam in omni bene ordinata communitate & Republica, in qua hujusmodi impetus ceruntur, & dissensiones hominû oriuntur, necessarius est Judex, uti sentiunt Plato, Aristoteles, & alij; qui de Republica bene constituta scriperunt; quia absque Judice mutuis se injurijs & contentionibus conciderent cives, sicque pax & concordia Republicæ dissolveretur juxta illud Proverb. 11. v. 14. *Ubi non est gubernator, populus corrumpet.* Atqui Ecclesia Catholica est communitas optimè constituta, cum ejus Author sit DEUS: non est tamen ita constituta, quin in ea frequenter homines propter humani ingenij impetum, imbecillitatem, aut etiam pravitatem lites & Controversias suscitent. Ergo in Ecclesia dabitur aliquis Controversiarum Judex, & quidem supremus; siquidem absque tali finis Controversijs Fidei non imponeretur.

II. **D**octrina secunda. In suprema Controversiarum Judice septem conditiones requiruntur. Ita etiam communis sententia Theologorum Catholicorum, qui nominatim assignant istas. 1. Ut Judex sit infallibilis in litibus decidendis, ne in errorem inducat Fideles; aliàs esset potius seductor in rebus fidei, quam Magister. 2. Ut exortis controversijs adiri possit à partibus litigantibus, quomodo enim partes acquiescere possunt in judicio Judicis, si nesciatur, ubi sit conveniendus. 3. Ut non habeat superiorem, ad quem provocari & appellari possit; aliàs non esset supremus, neque etiam finiret litem inter partes pertinaces, cum ta-

men